

RAKENNUSTUOTTEIDEN KELPOISUUS RAKENTAMISEEN

Rakennustuotteiden kelpoisuutta rakentamiseen säädellään Suomessa kahdella eri tavalla. Toinen on EU:n rakennustuoteasetus ja toinen on kansallinen laki eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä. Vaikka kelpoisuutta arvioidaankin kahden säädöksen pohjalta, voi kullekin tuotteelle olla käytössä vain yksi menettelytapa.

Rakentamisesta vastaa aina rakentamiseen ryhtyvä eli yleiskielellä rakennuttaja. Hänen vastuullaan on huolehtia siitä, että rakennuksessa käytettävät tuotteet kelpaavat niille suunniteltuun käyttötarkoitukseen. Yleensä rakennuttajaa edustaa hänen valitsemansa asiantuntijataho kuten talotekniikan suunnittelija.

EU:n rakennustuoteasetus ja CE-merkintä

EU:n rakennustuoteasetuksen tultua kokonaisuudessaan voimaan on CE-merkintä pakollinen niille rakennustuotteille, joille on olemassa harmonisoitu tuotestandardi (hEN). Pakollisuus astuu voimaan sinä päivänä, jolloin tuotetta koskevan harmonisoidun standardin voimaantulon siirtymäaika on päätynyt. CE-merkintä on mahdollista myös vapaaehtoisen eurooppalaisen teknisen arvioinnin (ETA) kautta.

Kun tuotteeseen on kiinnitetty CE-merkintä, ilmenevät siitä ne tuotteen ominaisuudet, joita käytetään tuotteen kelpoisuuden arviointiin rakentamisessa. Käytännössä suunnittelija valitsee sellaiset tuotteet, joita suunnitelman mukaan asentamalla ja käyttämällä rakennus on rakentamismääräysten mukainen.

Jos rakennustuote on varustettu CE-merkinnällä, selvitä tuotteen asiakirjojen mukana olevasta suoritusasoilmoituksesta laitteen perusominaisuuksien suoritusastot. Vertaa suoritusastoja siihen, mitä rakennuspaikan viranomainen on asettanut vaatimustasoksi. Vaatimustasot voivat vaihdella esimerkiksi ulkoilman, vesilaitoksen vedenlaadun, jäteveden käsittelyjärjestelmän ja palosuojelun käytäntöjen eroista johtuen.

Katso [linkin](#) listasta, mitkä ovat taloteknisten tuotteiden pakolliset ja mahdolliset tuotehyväksyntäkäytännöt.

Suomen kansalliset menettelyt

Suurelle osalle taloteknisistä tuotteista ei ole harmonisoituja tuotestandardeja, joten niiden suunnittelu, myynti ja käyttö jatkuvat pääpiirteittäin kuten aikaisemminkin vapaaehtoisten kansallisten menettelyiden mukaisesti. Kansalliset menettelyt eivät voi olla päällekkäisiä EU-säädösten kanssa. Tästä seuraa se että, jos tuotteelle on pakollinen CE-merkintä joidenkin ominaisuuksien suhteen, sille ei voi soveltaa vapaaehtoisia kansallisia menettelyitä näille ominaisuuksille.

Kansallisia menettelyitä, joilla tuotteiden kelpoisuus rakentamiseen voidaan osoittaa, ovat tyyppihyväksyntä, varmennustodistus ja valmistuksen laadunvalvonta. Edellytyksenä näille on, että tuotteelle löytyy tuoteryhmäkohtaiset hyväksyntäperusteet. Varmennustodistus ja valmistuksen laadunvalvonta ovat 2013 käyttöön tulleita menetelmiä. Taloteknisillä tuotteilla ei vielä ole näihin liittyviä hyväksyntäperusteita. Valmistajan ei ole pakko käyttää kansallisia menettelyitä, mutta hän voi käyttää niitä halutessaan.

Jos tuotteella on tyyppihyväksyntä, varmennustodistus tai todistus valmistuksen laadunvalvonnasta, katsotaan sen kelpaavan rakentamiseen kaikkialla Suomessa. Esimerkiksi

tyyppihyväksytyin ja toisen samannäköisen tuotteen välillä saattaa olla eroja, joita on vaikea huomata. Erona saattaa olla mm. tuotteen materiaaliominaisuudet, jotka vaikuttavat korroosion kestävyYTEEN, tai äänitekniset ominaisuudet voivat olla vaikeasti määritettäviä.

Tuotteen tyyppihyväksynnän myöntää ympäristöministeriön valtuutuksella tyyppihyväksyntäelin, joka pitää yllä listaa tyyppihyväksyntäpäätöksistä (esim. <https://www.sertifikaattihaku.fi/>). Myös muut kansallisten menettelyjen mukaisia todistuksia myöntävät toimielimet pitävät listoja myöntämistään todistuksista. Lista todistuksia myöntävistä toimielimistä löytyy ympäristöministeriön www-sivuilta.

Rakennuspaikkakohtainen varmennus

CE-merkinnän ja kansallisten menettelyiden lisäksi on paljon tuotteita, joille ei ole mitään ennalta määrättyä hyväksyntämenettelyä. Rakentamiseen ryhtyvän täytyy kuitenkin aina todeta tuotteen kelpoisuus kyseiseen kohteeseen. Ellei CE-merkintä ole mahdollinen tai ellei valmistaja ole voinut tai ei ole halunnut käyttää vapaaehtoista kansallista menettelyä, voj rakennusvalvontaviranomainen velvoittaa rakennuttajan osoittamaan, että rakennustuote täyttää sitä koskevat olennaiset tekniset vaatimukset. Tätä kutsutaan laissa rakennuspaikkakohtaiseksi varmentamiseksi.

Rakennuspaikkakohtainen varmentaminen tehdään viranomaisen antamien ohjeiden mukaisesti ja monesti siinä käytetään apuna erilaisia lausuntoja, testituloksia ja sertifikaatteja tuotteiden ominaisuuksista. Yhdellä paikkakunnalla tai yhdessä kohteessa tehty varmennus ei sido viranomaista seuraavissa rakennuskohteissa.

Jos tuotteella ei ole CE-merkintää eikä kansallisen menettelyn mukaista hyväksyntää, varmistu siitä, että saat tuotteen valmistajalta riittävän dokumentaation rakennuspaikkakohtaisesta varmennusta varten. Valmistajilla on yleensä hyvät tiedot siitä, mitä taloteknisiltä tuotteilta on edellytetty eri rakennuskohteissa.

Yleinen vaatimustenmukaisuus ja markkinavalvonta

Rakennustuotteiden osalta korostuu se, että vastuu niiden kelpoisuuden osoittamisesta on rakentamiseen ryhtyvällä eli rakennuttajalla. Yleensä kelpoisuuden arvioi rakennuttajan edustaja kuten esimerkiksi suunnittelija.

Rakennustuotteet kuuluvat myös monen muun eurooppalaisen ja kansallisen säädöksen piiriin. Vastuu muiden säädösten vaatimusten täyttymisestä ei kuitenkaan ole rakentamiseen ryhtyvän vastuulla. Tuotteessa olevat erilaiset merkinnät osoittavat, että tuotteeseen liittyvät muiden säädösten vaatimukset on täytetty. Rakennushankkeeseen ryhtyvän on kuitenkin arvioitava myös muiden säädösten piiriin kuuluvien ominaisuuksien osalta, kelpaako tuote rakentamiseen aiotussa käyttötarkoituksessa.

CE-merkinnän kiinnittämisen edellytyksenä on, että esimerkiksi seuraavien direktiivien mukaisista vaatimuksista on huolehdittu silloin kun tuotteella on niihin liittyviä ominaisuuksia: ekosuunnitteludirektiivi, konedirektiivi, pienjännitedirektiivi ja EMC-direktiivi (sähkömagneettinen yhteensopivuus). Jos tuotteeseen on kiinnitetty CE-merkintä tai kansallista hyväksyntää osoittava merkintä, on se osoitus, että kaikki kiinnittämisen edellytykset – eikä vain osa niistä – ovat täyttyneet. Esimerkiksi jotkin direktiivit edellyttävät vaatimuksenmukaisuusvakuutuksen (DoC) laatimista rakennustuoteasetuksen suorituskykytodistuksen (DoP) laatimisen lisäksi.

Tuotteiden vaatimustenmukaisuutta valvovat monet eri viranomaiset. Mikäli epäilet, että tuote ei vastaa tuotteen tiedoissa ilmoitettua, on TUKES rakennustuotteiden osalta niiden markkinavalvontaa hoitava viranomainen.